

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet/Tanszék	Magyar Néprajz és Antropológia Intézet
1.4 Szakterület	Kultúratudomány
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Néprajz

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLD 3224 Antropologie VI. Antropologia scrisului Írásantropológia						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Keszeg Vilmos						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Drd. Bakos Áron						
2.4 Tanulmányi év	III.	2.5 Félév	II.	2.6. Az értékelés módja	Vizsga	2.7 A tantárgy típusa	Szaktantárgy Kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	36	melyből: 3.5 előadás	24	3.6 szeminárium/labor	12
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					12
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					25
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					17
Konzultáció					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	58				
3.8 A félév össz-óraszám	100				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktúra: terem, laptop, vetítő • Minden előadásra kijelölt szöveget kell elolvasni.
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktúra: terem, laptop, vetítő • Minden szemináriumra kijelölt szöveget kell elolvasni

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C2.1: a különböző kulturális tények és jelenségek elemzéséhez szükséges alapfogalmak, elméletek és módszerek ismerete és alkalmazása</p> <p>C3.2: a kulturális információk bemutatására alkalmas kontextusok sajátosságainak/jellemzőinek értelmezése</p> <p>C4.3. A néprajzi leírás, elemzés, értelmezés a humántudományok keretében</p> <p>C6.4. Standard kritériumok és módszerek alkalmazása a társadalmi és kulturális párbeszég minőségének leírására, mérésére</p>
----------------------	--

Általános kompetenciák	CT2: csoporton belüli, illetve személyközi (interperszonális) kommunikációs készségek fejlesztése és a csoportmunka keretében felvállalható szerepek kialakítása
------------------------	---

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> A tárgy szakirodalmában való tájékozódás. A tárgy terminológiájával való ismerkedés. Az írás és az írott szövegek értelmezésének módszereivel való megismerkedés.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> Az írásantropológia nemzetközi irodalmában való tájékozódás. A magyar íráskutatás irodalmával való megismerkedés. A írás stratégiai és kontextusai Az írás kutatásának módszerei Egy terepmunka megtervezése és lebonyolítása; az elemzés dolgozat formájában való finalizálása

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés. Az írás mint univerzum. A populáris írás: íráshasználati habitusok	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
2. Az íráskutatás paradigmái (kvantitatív kutatás, histoire culturelle de la culture). Az íráskutatás módszerei és elvei. Az íráskutatás tudományterületei	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
3-4. Az alfabetizáció története, formái, kontextusai. A két alfabetizáció. Oralitás versus írás? Olvasási szokások.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
5. Az írás a populáris kultúrában. Az írás funkciói	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
6-7. Az írás speciális alkalmazásai/az írás szociális jelentései. Écritures ordinaires. Az íráshasználat következményei	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
8. A betolakodók: autodidakták, önéletrírók, nőírók.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
9. A lázadó írás. Az írás és a nemi szerepek.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
10. Az orális hagyományok átírása.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
11. Az írott autobiográfiák funkciói.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
12. Az írás és az emlékezet.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve	

	szemléltetés	
13. A hasznos ismeretek tára: az írás mint tudásarchitektúra.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
14. Írott szövegek egy egyén életterében.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
<p>Kötelező bibliográfia</p> <p>Ambrus Judit</p> <p>2008 A szövegtől a kontextusig. In: ANDRÁS Erzs Erdi: <i>Kedvemre való, hogy meséljek</i>. A szövegeket válogatta, gondozta, az utószót írta AMBRUS Judit. Mentor Kiadó, Marosvásárhely. 309–344.</p> <p>Bányai Irén, Sz.</p> <p>1973 A „parasztirattárak” jelentősége az újkortörténeti muzeológiában. <i>Studia Comitatensia</i>. 2. Szentendre. 161–170.</p> <p>GOODY, Jack – WATT, Ian</p> <p>1998 Az írásbeliség következményei. In: NYÍRI Kristóf – SZÉCSI Gábor (szerk.): <i>Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig</i>. Áron Kiadó, Budapest, 111–128.</p> <p>Hajnal István</p> <p>1998 Írásbeliség és fejlődés. <i>Replika</i> 30. sz. 195–210.</p> <p>Keszeg Vilmos</p> <p>1998 Írott szövegek egy egyén életterében. <i>Ethnographia</i> 109. 2. 589–628.</p> <p>2008 <i>Alfabetizáció, írásszokások, populáris írásbeliség</i>. KJNT–BBTE. Kolozsvár</p> <p>Küllös Imola</p> <p>1989 Paraszti írásbeliség: a folklór új formái. In: Jankovics J. – Kósa L. – Nyerges J. – Seidler W.: <i>A magyar nyelv és kultúra a Duna völgyében</i>. I. Budapest–Wien. 281–291.</p> <p>Mohay Tamás</p> <p>1994 <i>Egy naplóíró parasztember. Nagy Sándor élete és gazdálkodása a 20. század első felében Ipolyenyéken</i>. Dissertationes Ethnographicae 10.</p> <p>Nyíri Kristóf–Szécsi Gábor (szerk.):</p> <p>1998 <i>Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig</i>. Budapest, Áron</p> <p>Tóth István György</p> <p>1996 <i>Mivelhogy magad írást nem tudsz...</i> Az írás térhódítása a művelődésben a kora újkori Magyarországon. Budapest</p> <p>Tóth Zsombor</p> <p>2006 <i>A történelmem terhe. Antropológiai szempontok a kora újkori magyar írásbeliség textusainak értelmezéséhez</i>. (Ariadné Könyvek.) KOMP-PRESS–Korunk Baráti Társaság, Kolozsvár</p> <p>Vajda András</p> <p>2013 Az írás és az írott szűz hatalma. Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár</p> <p>Ajánlott szakirodalom</p> <p>BAJKÓ Árpád (sajtó alá rendezte)</p> <p>2010 Kiss Dániel: Minden gyümölcse életemnek. Mentor, Marosvásárhely</p> <p>BENSA, Alban</p> <p>2001 Fièvres d'histoire dans la France contemporaine. In: Alban BENSA – Daniel FABRE (dir.): <i>Une histoire à soi. Figuration du passé et localités</i>. Éditions de la Maison des sciences de l'homme, Paris, 1–12.</p> <p>BODROGI Tibor</p> <p>1987 A tetoválás etnológiája (A személyi művészet és műfajai). <i>Forrás</i> XIX. (3) 110–142.</p> <p>CAVALLO, Guglielmo – CHARTIER, Roger (szerk.)</p> <p>2000 <i>Az olvasás kultúrtörténete a nyugati világban</i>. Balassi Kiadó, Budapest</p> <p>Chartier, Roger</p>		

/É.n/1999/ *Le jeu de la règle*. Presses Universitaires de Bordeaux

Chartier, Roger (red.)

1995 *Histoires de la lecture. Un bilan des recherches*. IMEC Éditions. Paris

Roger CHARTIER

/É.n./ *Les révolutions de l'écrit. Le jeu de la règle*. Bordeaux: Presses Universitaires de Bordeaux. 159–162.

Chartier, Roger

2001 *Culture écrite et littérature à l'âge moderne*. *Annales. Histoire, Sciences Sociales*. Juillet–Octobre. Nr.4–5. 2001 (56)783–802.

Fabre, Daniel (dir.), Soudière, La, M. – Voisenat, C. (testes réunis)

1997 *Par écrit*. *Ethnologie des écritures quotidiennes*. Paris, Éditions de la maison des sciences de l'homme

COLEMAN, Joyce

2003 *Túl Ongon: a szóbeliség–írásbeliség módosított elméletének alapjai*. In: NEUMER Katalin (válogatta és szerkesztette): *Kép, beszéd, írás*. Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 110–142.

KRISTÓF Ildikó, Sz.

2002 *A számoktól a (jogi) szövegekig: alfabetizációtörténet, olvasástörténet vagy kommunikációtörténet?* *Acta Papensia. A Pápai Református Gyűjtemények Közleményei* II. (1–2) 3–30.

Le Goff, Jacques

2000 *Az értelmiség a középkorban*. Budapest: Osiris (A XIII. század. A felnőttkor és problémái; A kolduló rendi és a világi magiszterek viszánya; Az egyetemi értelmiségtől a humanistákig; 91–115, 127–138, 149–181)

LYONS, Martyn

2001 *La culture littéraire des travailleurs. Autobiographies ouvrières dans l'Europe du XIXe siècle*. *Annales. HSS*. Juillet–octobre 2001. Nr. 4–5. P. 927–946.

Martin, Henri-Jean

1996 *Histoire et devoirs de l'écrit*. Paris

NEUMER Katalin

1998 *Gondolkodás, beszéd, írás*. Kávé Kiadó, Budapest

NYÍRI Kristóf

1998 *Adalékok a szóbeliség–írásbeliség paradigma történetéhez*. In: NYÍRI Kristóf – SZÉCSI Gábor (szerk.): *Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig*. Áron Kiadó, Budapest, 7–17.

TAKÁCS Lajos

1979 *A paraszti írásbeliség XVII. századi történetéhez*. *A MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának Közleményei* XXXI. (3–4) 361–369.

Ujváry Zoltán

1980 *Népszokás és népköltészet*. Debrecen

Ong Walter J.

1998 *A szöveg mint interpretáció*. In: Nyíri Kristóf – Szécsi Gábor (szerk.): *Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig*. Áron. Budapest. 143–166.

1998 *Látom, amit mondasz: az értelem érzékanalógiái*. In: Nyíri Kristóf – Szécsi Gábor (szerk.): *Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig*. Áron. Budapest. 167–188.

VEREBÉLYI Kincső

1995 *A szépírástól a képirásig. (Jegyzetek a magyar népi grafika válfajairól)*. In: Paládi-Kovács Attila (főszerk.): *Népi kultúra – népi társadalom. A Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Kutatóintézetének Évkönyve XVIII. Folklozműveltség a 18. századi Magyarországon*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 205–234.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Az olvasás szerepe a népi/ populáris kultúrában <ul style="list-style-type: none">CARRIÈRE, Jean-Claude–ECO, Umberto: <i>Ne remélje, hogy megszabadul a könyvektől</i>. Európa Könyvkiadó, Budapest, 2010.	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés és megbeszélés	

<ul style="list-style-type: none"> • CHARTIER, Roger: „Népi” olvasók, „népszerű” olvasmányok a reneszánsztól a klasszicizmusig. In. CAVALLLO, Guglielmo–CHARTIER, Roger (szerk.): <i>Az olvasás kultúrtörténete a nyugati világban</i>. Balassi Kiadó, Budapest, 2000: 305–320. • LYONS, Martin: A 19. század új olvasói: nők, gyermekek, munkások. In. CAVALLLO, Guglielmo–CHARTIER, Roger (szerk.): <i>Az olvasás kultúrtörténete a nyugati világban</i>. Balassi Kiadó, Budapest, 2000: 348–380. 		
<p>2. Szóbeliség és írásbeliség</p> <ul style="list-style-type: none"> • COLEMAN, Joyce: Túl Ongon. A szóbeliség-írásbeliség módosított elméletének alapjai. In: NEUMER Katalin (szerk.): <i>Kép, beszéd, írás</i>. Gondolat Kiadói kör, Budapest, 2003: 110–142. • NYÍRI Kristóf: Adalékok a szóbeliség-írásbeliség paradigma történetéhez. In. NYÍRI Kristóf–SZÉCSI Gábor (szerk.): <i>Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig</i>. Áron Kiadó, 1998: 7–17. • ONG, Walter J: Az elsődleges szóbeli kultúrák legújabbkori felfedezése. In. NYÍRI Kristóf–SZÉCSI Gábor (szerk.): <i>Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig</i>. Áron Kiadó, 1998: 39–55. • TÓTH István György: Az írás lassú térhódítása a paraszti művelődésben. In. Uő. <i>Mivelhogy magad írást nem tudsz...</i> Az írás térhódítása a művelődésben a kora újkori Magyarországon. Történettudományi Intézet, Budapest, 1996, 63–116. • TÓTH G Péter: Tanuságtétel vagy tanuvallomás szerződés vagy jegyzőkönyv. <i>Acta Papensia</i> 2002, II. 1-2. 99–124. 	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés és megbeszélés	
<p>3. Az írásbeliség mint kulturális emlékezet</p> <ul style="list-style-type: none"> • ASSMANN, Jan: <i>A kulturális emlékezés. Írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskultúrákban</i>. Atlantisz Könyvkiadó, Budapest. 1999: 11–158. • JEAN, Georges: <i>Az írás, az emberiség emlékezete</i>. Park Kiadó, Budapest, 1992 	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés és megbeszélés	
<p>4. Az írás speciális alkalmazásai</p> <ul style="list-style-type: none"> • KESZEG Vilmos: Az írás a populáris kultúrában. <i>Néprajzi Látóhatár</i>, 1997., VI. 45–52 • KESZEG Vilmos: Szövegtípusok, szövegfunkciók és íráshasználat az aranyosszéki temetési szertartásban In. Cseri Miklós et al (szerk.): <i>Paraszti múlt és jelen az ezredfordulón</i> Szentendre, 2000: 131 – 163. • OFRIM, Alexandru: Cheia și psaltirea. Imaginarul cârții în cultura tradițională românească. Editura Paralela 45, București, 2001. 	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés és megbeszélés	
<p>5 A „betolakodó” írók</p> <ul style="list-style-type: none"> • LOTTMAN, Jurij: A szűzsé eredete tipológiai aspektusból. In. KOVÁCS Árpád – V GILBERT Edit (szerk.): <i>Kultúra, szöveg, narráció. Orosz elméletírók tanulmányai</i>. Pécs, 1994, 82–118. • LEPENIES Wolf: Irodalom és tudomány közt félúton. <i>Szofi</i>, 2001, II. 1-2.53–61. • HITES Sándor: Hozzáértés, köztudalom, dilettantizmus: történetírás a 19. században. In: Biczó Gábor (szerk.): <i>Antropológia és irodalom. Egy új paradigma útkeresése</i>. Csokonai kiadó, Debrecen, 2003: 241 – 251. • BICZÓ Gábor: Szász János: az utolsó méhivadász. (Egy naiv „szépiro” fenomenológiai portréja). In.: Biczó Gábor (szerk.): <i>Antropológia és irodalom. Egy új paradigma útkeresése</i>. 	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés és megbeszélés	

Csokonai kiadó, Debrecen, 2003: 270–286.		
6. A populáris írás „nagy” rendszerei: parasztirattárak <ul style="list-style-type: none"> BÁNYAI Sz. Irén: A parasztirattárak jelentősége az újkortörténeti muzeológiában. <i>Studia Comitatensia</i>. 1973. 2. sz. 161–171. GYÁNI Gábor: Levéltári kánon és történetírói tapasztalat. <i>Levéltári Szemle</i>, 2008. LVIII. évf. 3. sz. 4–9. KESZEG Vilmos: Írott szövegek egy személy életréjében. <i>Ethnographia</i>, 1998. 109. évf. 2. sz. 589–628. KÜLLÖS Imola: A személyes dokumentumok kutatása a magyar folklorisztikában. In: Uő. (szerk.): <i>Az életrajzi módszer. Alkalmazása és eredményei a néprajzban és az antropológiában.</i> Documentatio Ethnographica 9. MTA Néprajzi Kutató Csoport, Budapest, 1982. 163–173. NORA, Pierre: Küldetés és kihívás: a levéltár a mai társadalomban. <i>Levéltári Szemle</i>, 2006. LVI. évf. 1. sz. 4–6. 	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés és megbeszélés	
7. A kézírás szerepe az IKT korában <ul style="list-style-type: none"> KESZEG Vilmos: Nem írunk többet kézzel? Fordulóponthoz érkezett az írás története. <i>Transindex</i>. http://eletmod.transindex.ro/?cikk=24904 (2016. 02. 29.) BALÁZS Géza: Az írásbeliség változásai. A nyelv egyetlen létforma – de több technológia. <i>Napkút</i>. 2007. 3. sz. 101–106. http://www.napkut.hu/naput_2007/2007_03/101.htm (2017.03.10.) 	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés és megbeszélés	



9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

<ul style="list-style-type: none"> A tantárgy az utóbbi évek tudományos eredményeit alkalmazza.
--

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A szakterminológia ismerete A kötelező irodalom ismerete Az írás kutatási és értelmezési módszereinek ismerete	Teszt, egy kérdés kifejtése	Vizsgajegy 33%
	Egy saját kutatás megtervezése és finalizálása	Adatbázis összeállítása; dolgozat	Dolgozat 33%
10.5 Szeminárium / Labor	A szakirodalom ismerete	Teszt	33%
	A megbeszéléseken való aktív részvétel	Megbeszélés	
10.6 Minimális követelmények			
<ul style="list-style-type: none"> A terminológia ismerete Az alapvető irodalom ismerete Egy adatbázis összeállítása a vizsgára való jelentkezés előfeltétele a kijelölt feladatok elvégzése a túl sok hiányzást felhalmozó hallgatóknak plusz feladatokat kell teljesíteniük 			

Data completării		Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar	Semnătura titularului de curs practic
02.03.2019		Prof. dr. Keszeg Vilmos	Drd. Bakos Áron	

		keşey vizesi		
	Data avizării în departament	Semnătura Directorului de Departament		
	11.03.2019			
	Data avizării la Decanat	Semnătura Prodecanului responsabil	Ştampila facultăţii	